

Кафедра футболу

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Теорія і методика обраного виду спорту та
спортивно-педагогічне вдосконалення»
(спеціалізація - футбол)
(2 курс)**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>01 «Освіта/Педагогіка»</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>017 «Фізична культура і спорт»</u>
ФАКУЛЬТЕТ	<u>Фізичної культури і спорту</u>
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>перший (бакалаврський)</u>

Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія і методика ораного виду спорту та спортивно-педагогічне вдосконалення» (спеціалізація - футбол) для студентів 2 курсу факультету фізичної культури та спорту галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Розробники:

Ріпак Ігор Миронович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри футболу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри футболу.
Протокол № 1 від «29» серпня 2018 року.

Завідувач кафедри: к.фіз.вих. Дулібський А.В.

_____ (Дулібський А.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«____» _____ 2018 року

Схвалено Вченою радою факультету фізичної культури і спорту.
Протокол № 1 від «17» вересня 2018 року.

« ____ » _____ Декан _____ (Ріпак І.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 10	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	Нормативна (за вибором)	
	Спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) Освітня програма «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 300		3-й	4-й
		Лекції (ТіМОВС)	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 8 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)	4 год.	4 год.
		Практичні (ТіМОВС)	
		22 год.	20 год.
		Семінарські (методичні)	
		4 год.	6 год.
		Практичні (СПВ)	
		90	90
		Самостійна робота	
30 год.	30 год.		
		Вид контролю: диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 240/60

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія і методика обраного виду спорту та спортивно-педагогічне вдосконалення» (ТіМОВС та СПВ) – одна з профілюючих у підготовці фахівців спеціалізації «футбол», яка розкриває теоретико-методичні закономірності підготовки футболістів.

Метою дисципліни є надання студентам 2-го курсу факультету фізичної культури і спорту спеціалізації «футбол» знань, вмінь і навичок з теорії і методики викладання футболу, необхідних для самостійного проведення навчальних занять з групами початкової підготовки футболістів (юних футболістів).

Навчання проводяться у формі лекцій, семінарських (методичних), практичних занять та самостійної роботи студентів.

На лекційних заняттях студентам подаються знання з теорії і методики обраної спеціальності, для подальшого їх застосування у практичній роботі.

На семінарських заняттях закріплюється навчальний матеріал лекційних занять. На методичних заняттях студенти залучаються до активного аналізу методики навчання, оволодіння методами навчання, технічним прийомом та тактичними діями.

На практичних заняттях студенти оволодівають основами техніки і методики навчання; проводять навчальну практику з підготовкою конспектів занять, проведенням частин занять.

Самостійна робота проводиться під контролем викладача і передбачає виконання рефератів, самостійну підготовку до практичних занять.

Заняття з ТіМОВС та СПВ є важливою і невід'ємною складовою професійно-педагогічної підготовки бакалаврів спеціальності «Фізична культура і спорт».

Вивчення дисципліни передбачає вирішення таких завдань:

- формування у студентів знань про предмет, завдання і зміст курсу ТіМОВС та СПВ, основні структурно-змістовні особливості гри у футбол, як виду змагальної діяльності;
- ознайомлення студентів з основами методики навчання тактиці гри, класифікацією тактики гри у футбол;
- формування знань про основи методики проведення занять у підготовчих групах, з юними футболістами;
- ознайомлення з оформленням планів-конспектів занять.

Матеріал курсу взаємопов'язаний з іншими навчальними дисциплінами, що викладаються на 2-му курсі: «Фізіологія спорту», «Теорія і методика спортивних ігор», «Теорія і методика гімнастики», «Теорія і методика легкої атлетики», «Педагогіка», що формує базові знання і вміння у студентів перед проходженням дисциплін: «Теорія і методика фізичного виховання», «Організація і управління у сфері фізичної культури», «Олімпійський і професійний спорт» та інших.

Студент повинен знати:

- зміст навчального матеріалу з курсу ТіМОВС та СПВ;
- про сучасний розвиток футболу в світі, Україні, області;
- історію виникнення кубкових турнірів з футболу;
- сучасні правила гри у футбол;
- види і системи змагань у футболі;
- класифікацію тактики гри у футбол;
- поняття про тактику гри;
- особливості сучасної тактики гри у футбол;
- основи методики навчання тактиці гри;
- методику навчально-тренувального процесу у підготовчих групах, в ДЮСШ.

Студент повинен уміти:

- застосовувати на практиці отримані знання, вміння і навички з техніки виконання і методики навчання технічним прийомам і тактичним діям;
- складати конспекти заняття з навчання техніці, тактиці гри для групи початкової підготовки з футболу;
- організувати і проводити заняття з футболу у групах початкової підготовки футболістів;
- працювати з літературними джерелами, виконувати реферати, інші види самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З ФУТБОЛУ.

- Характеристика видів і систем змагань у футболі.
- Системи розіграшів у футболі.
- Положення про змагання.

Тема 2. ПРАВИЛА ГРИ У ФУТБОЛ.

- Розвиток правил гри у футбол.
- Сучасні правила гри у футбол.
- Жести арбітра та асистента арбітра.

Змістовий модуль 2

Тема 1. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ КУБКОВИХ ТУРНІРІВ З ФУТБОЛУ.

- Історія виникнення кубкових турнірів у футболі.
- Українські й радянські клуби в Євро Кубках.
- Радянська збірна на Чемпіонаті світу.
- Історія національної збірної України з футболу.

Тема 2. ТАКТИКА ГРИ У ФУТБОЛ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТАКТИЧНИМ ДІЯМ.

- Поняття про тактику гри.
- Індивідуальна тактика.
- Тактика колективної гри.
- Командна тактика в нападі і захисті.
- Еволюція тактичних схем гри.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма										
	усього	у тому числі									
		л	п	лаб	семін	с.р.					
1	2	3	4	5	6	7					
Модуль 1 (ТіМОВС)											
Змістовий модуль 1.											
Тема 1. Організація і проведення змагань з футболу.		2	10		2	15					
Тема 2. Правила гри у футбол.		2	12		2	15					
Разом за змістовим модулем 1		4	22		4	30					
Модуль 2 (ТіМОВС)											
Змістовий модуль 2.											
Тема 1. Історія виникнення Європейських та інших кубкових турнірів з футболу.		2	10		2	15					
Тема 2. Тактика гри у футбол. Методика навчання тактичним діям.		2	10		4	15					
Разом за змістовим модулем 2		4	20		6	30					
Усього годин		8	42		10	60					

5. Теми семінарських, методичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З ФУТБОЛУ. Характеристика видів і систем змагань у футболі. Системи розіграшів у футболі. Положення про змагання.	2
2	ПРАВИЛА ГРИ У ФУТБОЛ. Розвиток правил гри у футбол. Сучасні правила гри у футбол. Жести арбітра та асистента арбітра. Ознайомлення з методикою арбітражу.	2
3	ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ КУБКОВИХ ТУРНІРІВ З ФУТБОЛУ. Історія виникнення кубкових турнірів у футболі. Українські й радянські клуби в Євро Кубках. Радянська збірна на Чемпіонаті світу. Історія національної збірної України з футболу.	2
4	ТАКТИКА ГРИ У ФУТБОЛ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТАКТИЧНИМ ДІЯМ. Поняття про тактику гри, класифікація. Еволюція тактичних схем гри. Послідовність і методика навчання тактичним діям гри у захисті і нападі.	2
5	ТАКТИКА ГРИ У ФУТБОЛ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТАКТИЧНИМ ДІЯМ. Тенденції розвитку тактики, методики навчання. Індивідуальна тактика. Тактика колективної гри. Командна тактика в нападі і захисті. Підготовка планів-конспектів занять.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Проведення вправ з розвитку фізичних якостей відповідно з методами: повторним, інтервальним, перемінним, ігровим, змагальним.	2
2	Вдосконалення техніки польового гравця і засвоєння нових технічних прийомів та засобів. Навчальна гра.	2
3	Вдосконалення технічних прийомів. Поєднання різних способів виконання технічних прийомів з направленістю на швидкісне виконання прийомів техніки. Навчальна гра.	2
4	Вдосконалення техніки обманних рухів в ігрових вправах і іграх. Навчальна гра. Домашнє завдання.	2
5	Розминка, зупинка м'ячів, що летять з різних напрямків з переводами, виконання технічних прийомів в умовах дефіциту часу та простору. Навчальна гра.	2
6	Методика організації та проведення занять з вдосконалення технічної підготовки в умовах максимально наближених до змагальної діяльності. Навчальна гра.	2
7	Методика підбору вправ для навчання удару в м'яч у падінні головою. Навчальна гра.	2
8	Методика підбору вправ для навчання удару в м'яч у падінні через себе. Навчальна гра.	2
9	Вдосконалення ударів в м'яч на середні відстані, зупинка м'яча грудьми, головою. Навчальна гра.	2
10	Ведення м'яча на швидкості по флангу з прострільною передачею в центр і завершальним ударом по воротах. Навчальна гра.	2
11	Вдосконалення ударів в м'яч на силу та влучність. Вдосконалення діагональних передач з швидкісними проходами по флангах. Навчальна гра.	2
12	Вдосконалення ведення м'яча з наступним обведенням суперника і завершальним ударом по воротах. Навчальна гра.	2
13	Вдосконалення обманних рухів, обведення суперника, завершальний удар. Вкидання м'яча з-за бокової лінії. Навчальна гра.	2
14	Вдосконалення техніки ведення, обведення. Вдосконалення техніки гри в ігрових вправах. Навчальна гра.	2
15	Відбір м'яча корпусом в групових вправах, а також відбір м'яча в підкаті. Навчальна гра.	2
16	Вдосконалення техніки гри в ігрових вправах в 2-х, 3-х, 4-х. Виконання в навчальних іграх конкретних завдань. Навчальна гра.	2
17	Вдосконалення техніки гри воротаря. Взаємодія в парах і трійках із завершальним ударом по воротах. Навчальна гра.	2

18	Вдосконалення індивідуальних і групових тактичних дій в захисті і нападі. Індивідуальний, груповий і колективний відбір м'яча. Варіанти взаємодій гравців різних ланок команди в нападі. Навчальна гра.	2
19	Вдосконалення командних, тактичних дій в захисті і нападі при різних схемах гри. Перехід дій гравців з однієї тактичної схеми гри на іншу під час зустрічі. Навчальна гра.	2
20	Складання практичних нормативів з фізичної (технічної) підготовленості. Захист рефератів.	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз розвитку гри у футбол на Україні і в світі за матеріали періодичних видань.	10
2	Правила гри у футбол.	10
3	Основні характерні помилки при виконанні технічних прийомів і шляхи їх усунення.	5
4	Класифікація тактичних дій футболістів.	5
5	Еволюція тактичних систем гри футболістів.	10
6	Скласти 2-3 навчальних завдання для оволодіння тактичними вміннями і навичками в захисті і нападі.	10
7	Скласти комплекси вправ для розвитку рухових якостей футболістів.	10
	Разом	60

8. Методи навчання

- Словесні
- Наочні
- Практичні

9. Методи контролю

- ✓ Вибіркове усне опитування,
- ✓ тестування,
- ✓ перевірка письмових робіт,
- ✓ диференційований залік.

ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Знання залікових питань.
2. Скласти нормативи з фізичної і технічної підготовки.
3. Виконати самостійну роботу.
4. Отримати позитивну оцінку з навчальної практики (підготовка конспекту та вміння провести частину заняття).

№ п/п	Контрольні тести	Оціночна шкала				
		5	4	3	2	1
1.	Біг на 30 м з місця (сек).	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4
2.	Комбінований тест з обведенням 4-х стійок та ударом по воротах з 16,5 м. Відстань 25 м (сек).	4,0	4,2	4,5	5,0	5,1
3.	Удари на точність з 16,5 м в задану частину воріт. (5 ударів. К-сть влучань).	5	4	3	2	1
4.	Жонгливання м'ячем ногами (к-сть разів).	50	45	40	35	30
5.	Жонгливання м'ячем головою (к-сть разів)	30	25	20	15	10

Залікові питання

1. Мета, завдання, зміст навчальної дисципліни «ТіМОВС та СПВ».
2. Основні структурно-змістовні особливості гри у футбол, як виду змагальної діяльності.
3. Характеристика знань, вмінь і навичок, необхідних футбольному фахівцю.

4. Місце футболу у фізичній культурі та спорті.
5. Організація і проведення змагань з футболу.
6. Характеристика видів змагань у футболі.
7. Системи розіграшів у футболі.
8. Колова система проведення змагань у футболі.
9. Система проведення змагань у футболі з вибуванням.
10. Змішана система проведення змагань у футболі.
11. Положення про змагання.
12. Правила гри у футбол.
13. Розвиток правил гри у футбол.
14. Сучасні правила гри у футбол.
15. Жести арбітра та асистентів арбітра.
16. Методика навчання арбітражу.
17. Історія виникнення кубкових турнірів з футболу.
18. Українські клуби в Євро Кубках.
19. Радянські клуби в Євро Кубках.
20. Виступ Радянської збірної з футболу на чемпіонаті світу.
21. Виступ Радянської збірної з футболу на чемпіонаті Європи.
22. Історія національної збірної України з футболу.
23. Виступ національної збірної України з футболу на чемпіонаті світу.
24. Виступ національної збірної України з футболу на чемпіонаті Європи.
25. Виступи українських футбольних клубів у Євро турнірах.
26. Поняття про тактику гри у футбол.
27. Класифікація тактики гри у футбол.
28. Індивідуальна тактика гри.
29. Тактика колективної гри.
30. Командна тактика гри в нападі і захисті.
31. Послідовність і методика навчання тактичним діям гри у захисті.
32. Послідовність і методика навчання тактичним діям гри у нападі.
33. Еволюція тактичних схем гри.
34. Тенденції розвитку тактики.
35. Структура, зміст плану-конспекту заняття з тактики гри.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1 ТiМОВС								
Види контролю		Т1			Т2			Кількість балів
№		Бал	Макс. к-сть робіт	Макс. бал	Бал	Макс. к-сть робіт	Макс. бал	
1	Відвідування занять	1	7	7	1	8	8	15
2	Наявність конспекту.	1	5	5				5
3	Контрольна робота				5	1	5	5
4	Підготовка реферату	1	15	15				15
5	Усне опитування студентів за вивченими темами.	5	1	5	5	1	5	10
6	Оцінювання правильності виконання способу техніки за завданням викладача	5	2	10	5	1	5	15
7	Тестування для визначення рівня теоретичних знань з футболу.				10	1	10	10
8	Складання практичних нормативів з фізичної підготовленості	5	2	10	5	3	15	25
	Максимальна сума балів			52			48	100

T1, T2 – теми змістових модулів.

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №2 ТiМОВС								
Види контролю		Т1			Т2			Кількість балів
№		Бал	Макс. к-сть робіт	Макс. бал	Бал	Макс. к-сть робіт	Макс. бал	
1	Відвідування занять	1	7	7	1	8	8	15
2	Наявність конспекту.				1	5	1	5
3	Контрольна робота (тестування)	5	1	5				5
4	Підготовка реферату	1	15	15				15
5	Усне опитування студентів за вивченими темами.	5	1	5	5	1	5	10
6	Оцінювання правильності виконання способу техніки за завданням викладача	5	2	10	5	2	10	20
7	Складання практичних нормативів з фізичної підготовленості	5	2	10	5	3	15	25
8	Складання конспекту та проведення заняття за запропонованою темою				5	1	5	5
	Максимальна сума балів			52			48	100

T1, T2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
36-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-35	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

- Науково-методична та спеціальна література.
- Відеоматеріали навчально-методичного характеру.
- Презентації за темами.
- Плакати та інші наочні засоби.

12. Рекомендована література

1. Вихров К., Дулибский В. Разминка футболистов: Методическое пособие. – К., 2007. – 192 с.
2. Віхров К.Л. Футбол у школі. - К.: Комбі ЛТД, 2004. - 265 с.
3. Дулібський А. В. Тенденції розвитку сучасного футболу // Практикум з футболу: [Науково-методичні аспекти тренування футболістів: матеріали ІІ Всеукр. наук.- практ. конф.] – К., 2001. – С. 5–7.
4. Казаков П.Н. Футбол. - М.: ФиС, 1978. - 265 с.
5. Кобрин Б., Михалюк Ю. Львівське коріння українського футболу. – Л.: Піраміда, 2005. – 72 с.
6. Легкий Левко. Історія світового футболу. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. – 576 с.

7. Люпа Б.М., Грисьо Я.А., Яремко І.Я. Хроніки львівського футболу. – Львів: Піраміда, 2015. – Т.1. – 596 с.
8. Максименко И. Г. Соревновательная и тренировочная деятельность футболистов: Монография. – Луганск: Знание, 2009.– 258 с.
9. Мандзюк Д. Копаний м'яч. – Львів: в-во Старого Лева, 2016. – 416 с.
10. Михалюк Ю. Таємниці львівського футболу. – Л.: Піраміда, 2004. – Кн. 1. – 192 с.
11. Ріпак І. М. Футбол: навч. посіб. – Л.: Ліга-Прес, 2010. – 224 с.
12. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 2005. – 296 с.
13. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 1997. – 288 с.
14. Фалес Й.Г., Огерчук О.Ф., Колобич О.В., Дулібський А.В. Ігри та ігрові вправи техніко-тактичного характеру в підготовці футболістів. – Львів, 1999. – 112 с.
15. Франков А. Футбол по-українски. – Харків, 2006. – 223 с.
16. Франков А.В. Футбол. – Харків: Фактор, 2009. – 192 с.
17. Чанади А. Футбол: стратегія. – М.: ФиС, 1986. – 208 с.
18. Чанади А. Футбол: техніка. – М.: ФиС, 1978. – 256 с.
19. Чанади А. Футбол: тренінг. – М.: ФиС, 1985. – 256 с.
20. Чернобай І.М. Історія розвитку футболу. – Львів: ЛДУФК, 2016. – 648 с.

13. Інформаційні ресурси

- Бібліотеки
- Інтернет ресурси
- Телебачення (ЗМІ)